

✿ رشته‌های: ریاضی - تجربی - انسانی - معارف ✿

◆ بررسی کامل قلمرو زبانی، ادبی و فکری تمامی ابیات و عبارات به صورت درس به درس و سطر به سطر

◆ معنی ساده و روان شعر و نثر

◆ معنی همه واژگان دشوار + واژه‌نامه کتاب

◆ پاسخ سوالات کارگاه متن پژوهی

تهیه و تنظیم:	با تغییرات کلی و ویرایش جدید	◆
ولی مسعودی	شهریور ۱۴۰۲	◆
www.valimasoudi.ir	۰۹۱۱-۱۷۸-۱۷۰۷	◆

به نام خداوند جان و خرد

مقدمه

این جزوه دربردارنده همه نکات زبانی، ادبی و فکری کتاب فارسی (۲)، پایه یازدهم است:

۱- تمامی ابیات و عبارات کتاب به صورت درس به درس و سطر به سطر از نظر **قلمرو زبانی، ادبی و فکری** (معنا و مفهوم) بررسی و تحلیل شده است.

۲- پاسخ سؤالات کارگاه متن پژوهی و درک و دریافت به طور کامل در پایان هر درس آورده شده است.

۳- تمامی شعرخوانی‌ها، گنج حکمت‌ها و **شعرهای داخل کارگاه متن پژوهی** با توضیح کامل آورده شده است.

۴- واژگان مهم هر جمله و بیت به صورت کامل با معانی گوناگون به همراه معنی روان بیان شده است.

توضیح: علامت * در کنار بعضی واژه‌ها بیانگر این است که این لغات در **واژه‌نامه** آخر کتاب معنا شده‌اند.

این کار موجب ساده کردن امر آموزش در ایام امتحانات خواهد شد.

۵- کل متن **کتاب درسی** در جزوه آورده شده است.

پاینده باشید.

شهریور ۱۴۰۲

ولی مسعودی

برای تهیه نسخه کامل درسنامه

با شماره ۰۹۱۱۷۸۱۷۰۷ تماس بگیرید.

۱- به نام چاشنی بخش زبان‌ها حلاوت‌سنج معنی در بیان‌ها

قلمرو فکری: به نام خدایی سخنم را آغاز می‌کنم که نامش سخنان را دلنشین می‌کند و بر شیرینی و دلپذیری معنی سخن می‌افزاید. (نام خدا سبب زیبایی و اثربخشی سخن)

قلمرو ادبی: زبان: مجاز از سخن / نسبت دادن حلاوت به «معنی»: حس آمیزی / زبان، بیان، معنی: مراعات نظیر
قلمرو زبانی: چاشنی: طعم، مزه / * چاشنی‌بخش: آنچه برای اثربخشی بیشتر کلام به آن اضافه می‌شود. / * حلاوت: شیرینی / حلاوت‌سنج: آنچه میزان شیرینی و دلپذیری هر چیز را نشان دهد. / حذف فعل «آغاز می‌کنم» به قرینه معنایی

۲- بلند آن سر، که او خواهد بلندش نژند آن دل، که او خواهد نژندش

قلمرو فکری: آن کسی برتر و بزرگ می‌شود که خداوند خواهان سربلندی اوست و آن کسی خوار و زبون می‌شود که خدا او را خوار و زبون بخواهد. (عزت و ذلت به دست خدا)

قلمرو ادبی: سربلند بودن: کنایه از افتخار و بزرگی / سر، دل: مجاز از شخص / اشاره به آیه «تُعَزُّ مَنْ تَشَاءُ وَ تُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ» (هر که را بخواهد، عزت می‌دهد و هر که را بخواهد، خوار می‌کند): تلمیح / بلند، نژند: تکرار

قلمرو زبانی: * نژند: خوار و زبون / حذف فعل به قرینه معنایی: بلند آن سر [است]، نژند آن دل [است] / بلند، نژند: مسند / «ش» در هر دو مصراع: مفعول

۳- در نابسته احسان گشاده‌ست به هر کس آنچه می‌بایست، داده‌ست

قلمرو فکری: نیکی و بخشش خداوند همیشگی است و به هر کس آنچه لازم بوده، بخشیده‌است. (لطف و بخشندگی بی‌انتهای خدا)
قلمرو ادبی: گشاده بودن در احسان: کنایه از بخشش و نیکی بسیار / در احسان: اضافه استعاری (احسان مانند خانه‌ای است که «در» دارد.) / تکرار «س»: واج آرایی

قلمرو زبانی: احسان: بخشش، نیکویی / می‌بایست: لازم بود، ضرورت داشت. / در نابسته: ترکیب وصفی / در احسان: ترکیب اضافی

۴- به ترتیبی نهاده وضع عالم که نی یک موی باشد بیش و نی کم

قلمرو فکری: خداوند، جهان هستی را به شکلی آفریده‌است که ذره‌ای کم یا زیاد نیست. (نظم حاکم بر جهان آفرینش / نظام احسن)

قلمرو ادبی: مو: مجاز از ذره‌ای / یک مو بیش و کم نبودن: کنایه از کامل بودن / بیش، کم: تضاد

قلمرو زبانی: نی: نه / حذف نهاد و فعل در مصراع دوم به قرینه لفظی: نه یک موی، بیش باشد و نه [یک موی]، کم [باشد].

۵- اگر لطفش قرین حال گردد همه ادب‌ها اقبال گردد

قلمرو فکری: اگر لطف و مهربانی خدا با کسی همراه شود، همه بدبختی‌ها به خوشبختی تبدیل می‌شود. (لطف خدا سبب خوشبختی)

قلمرو ادبی: ادبار، اقبال: تضاد

قلمرو زبانی: قرین: همدم، همراه / * ادبار: بدبختی، سپه‌روزی؛ متضاد اقبال / * اقبال: خوشبختی، سعادت / قرین، اقبال: مسند / «ش» در «لطفش»: مضاف‌الیه و مرجع آن، خداوند / اگر: پیوند وابسته‌ساز / قرین، اقبال: مسند

۶- وگر توفیق او یک سو نهد پای نه از تدبیر، کار آید نه از رای

قلمرو فکری: اگر توفیق و تأیید الهی نباشد، از نیروی تدبیر و اندیشه کاری بر نمی‌آید. (برتری توفیق الهی بر اندیشه و تدبیر)

قلمرو ادبی: پای یک سو نهادن: کنایه از همراهی نکردن، کاری نکردن / پای، رای: جناس ناهمسان (ناقص)

قلمرو زبانی: * توفیق: آن است که خداوند، اسباب را موافق خواهش بنده، مهیا کند تا خواهش او به نتیجه برسد؛ سازگار گردانیدن / تدبیر: چاره‌جویی، اندیشیدن / رای: اندیشه، فکر / حذف به قرینه لفظی در پایان مصراع دوم: نه از رای [کار آید]

۷- خرد را گر نبخشد روشنایی بماند تا ابد در تیره‌رایی

قلمرو فکری: اگر خداوند به عقل انسان درک و آگاهی نبخشد، همیشه در گمراهی خواهد ماند. (لطف خدا سبب روشنایی عقل)

قلمرو ادبی: تکرار «د»، «ر»: واج‌آرایی

قلمرو زبانی: * تیره‌رایی: بدانندیشی، گمراهی / نوع «را»: حرف اضافه به معنی «به» / خرد: متمم / روشنایی: مفعول

۸- کمال عقل آن باشد در این راه که گوید نیستم از هیچ آگاه

قلمرو فکری: بالاترین مرتبه عقل در راه شناخت خداوند آن است که به نادانی خود اعتراف کند. (ناتوانی عقل در شناخت خداوند)

قلمرو ادبی: گفتن به عقل نسبت داده شده: تشخیص و استعاره

قلمرو زبانی: آگاه: مسند

فرهاد و شیرین، وحشی بافقی

فصل یکم: ادبیات تعلیمی

نیکی

درس یکم

۱- یکی روبهی دید بی دست و پای فروماند در لطف و صنع خدای

فکری: شخصی روباه شل و ناتوانی را دید و از لطف و آفرینش خداوند تعجب کرد. (حیرت از لطف و آفرینش خداوند)
 ادبی: بی دست و پا: کنایه از ناتوان
 زبانی: * فروماندن: متحیر شدن / صنع: آفرینش، کار / یکی: نهاد / روبه: مفعول

۲- که چون زندگانی به سر می برد؟ بدین دست و پای از کجا می خورد؟

فکری: زندگی را چگونه می گذرانند و با این دست و پای ناتوان از کجا غذا تهیه می کند؟ (تعجب از روزی رسانی)
 ادبی: به سر بردن: کنایه از گذراندن، سپری کردن
 زبانی: چون: به معنی چگونه (قید) / می خورد: مضارع اخباری

۳- در این بود درویش شوریده رنگ که شیری برآمد، شغالی به چنگ

فکری: درویش آشفته حال در این فکر بود که شیری در حالی که شغالی به چنگ داشت، ظاهر شد. (حیرت درویش / صلابت شیر)
 ادبی: تکرار «ش»: واج آرایبی
 زبانی: درویش: فقیر، مقابل ثروتمند / * شوریده رنگ: آشفته حال / * شغال: جانور پستانداری است از تیره سگان که جزو رسته گوشتخواران است / درویش شوریده رنگ: ترکیب وصفی / که: پیوند وابسته ساز

۴- شغال نگون بخت را شیر خورد بماند آنچه روباه از آن سیر خورد

فکری: شیر، شغال بیچاره را خورد و روباه نیز از باقی مانده شیر، خود را سیر کرد. (شیر، واسطه روزی رسانی)
 ادبی: شیر، سیر: جناس ناهمسان (ناقص) / شغال، شیر، روباه: مراعات نظیر
 زبانی: نگون بخت: بدبخت، بیچاره / شیر: نهاد / شغال: مفعول / شغال نگون بخت: ترکیب وصفی

۵- دگر روز باز اتفاق افتاد که روزی رسان قوت روزش بداد

فکری: روز بعد دوباره اتفاقی افتاد و خداوند روزی رسان غذای روزانه روباه را به او داد. (روزی رسانی خداوند)
 ادبی: تکرار «ر»: واج آرایبی
 زبانی: اوفتاد: شکل قدیمی افتاد / روزی رسان: روزی رساننده، منظور، خدا / * قوت: رزق روزانه، خوراک، غذا / «ش»: مضاف الیه / دگر روز: ترکیب وصفی

۶- یقین، مرد را دیده، بیننده کرد شد و تکیه بر آفریننده کرد

فکری: ایمان قلبی (به قدرت خداوند) به او آگاهی و بصیرت داد. رفت و به خداوند توکل کرد. (بصیرت یافتن از مشاهدات و توکل بر خدا)
 ادبی: تکیه کردن: کنایه از اعتماد و توکل کردن
 زبانی: نوع «را»: فک اضافه (مرد را دیده) = دیده مرد را / شکل مرتب شده مصراع اول: یقین، دیده مرد را بیننده کرد / شد: به معنی رفت، فعل غیراسنادی / و: پیوند هم پایه ساز

۷- کزین پس به کنجی نشینم چو مور که روزی نخوردند پیلان به زور

فکری: که از این پس مانند مورچه در گوشه‌ای می‌نشینم زیرا زورمندان به زور بازوی خود روزی به دست نمی‌آورند.
(گوشه‌نشینی و توکل)

ادبی: مور: نماد ضعف و ناتوانی / پیل: نماد قدرتمندی / تشبیه گوینده (درویش) به مورچه / مور، زور: جناس ناهمسان
زبانی: پیل: فیل / روزی: مفعول / چو: مانند (حرف اضافه)

۸- زَنخْدان فروربرد چندی به جیب که بخشنده، روزی فرستد ز غیب

فکری: مدتی در گوشه‌ای نشست و تلاشی نکرد به این امید که خداوند روزی او را از غیب می‌فرستد. (گوشه‌نشینی و به انتظار روزی نشستن)

ادبی: زَنخْدان به جیب فروربردن: کنایه از به فکر فرورفتن، [در اینجا] نشستن و کوشش نکردن / جیب، غیب: جناس ناهمسان
زبانی: * زَنخْدان: چانه / * جیب: گریبان، یقه / * غیب: پنهان، نهان از چشم؛ عالمی که خداوند، فرشتگان و ... در آن قرار دارند.

۹- نه بیگانه تیمار خوردش نه دوست چو چنگش، رگ و استخوان ماند و پوست

فکری: هیچ‌کس از آشنا و غریبه غمخوارش نشدند و بسیار لاغر و ضعیف شد. (تنهایی و ضعف و لاغری)
ادبی: بیگانه، دوست: تضاد / پوست، دوست: جناس ناهمسان / تشبیه درویش به چنگ / رگ، استخوان، پوست: مراعات نظیر
زبانی: تیمار خوردن: غمخواری کردن، دلسوزی کردن / * چنگ: نوعی ساز که سر آن خمیده است و تارها دارد. / چو: حرف اضافه

۱۰- چو صبرش نماند از ضعیفی و هوش ز دیوار محرابش آمد به گوش:

فکری: وقتی به سبب ضعف و ناتوانی، صبر و هوشی برایش باقی نماند، از عالم غیب این ندا به گوشش رسید: (ضعف و بی‌هوشی)
ادبی: هوش و گوش: جناس ناهمسان (ناقص)

زبانی: «ش» در مصراع دوم: مضاف‌الیه گوش (= به گوشش) / چو: پیوند وابسته‌ساز / محراب (قبله): هم‌آوا با مهرباب (نام شخص)

۱۱- برو شیر درنده باش، ای دَغَل مینداز خود را چو روباه شَل

فکری: ای حيله‌گر، برو مانند شیر درنده باش و تلاش کن و خود را مانند روباه شَل از کار و حرکت نینداز. (دعوت به تلاش / پرهیز از تنبلی)

ادبی: مانند کردن تو (درویش) به شیر درنده و روباه شَل: تشبیه

زبانی: * دَغَل: ناراست، حيله‌گر / * شَل: دست و پای از کار افتاده / شیر درنده، روباه شَل: ترکیب وصفی / چو: حرف اضافه / روباه: متمم / خود: مفعول / م + انداز = مینداز (درست)، میانداز (نادرست)

۱۲- چنان سعی کن کز تو ماند چو شیر چه باشی چو روبه به وامانده، سیر؟

فکری: آن‌چنان تلاش کن که مانند شیر، چیزی از تو برای دیگران باقی بماند؛ نه اینکه مانند روباه از باقی‌مانده غذای دیگران سیر شوی. (پرهیز از ضعف و نیازمندی)

ادبی: مانند کردن درویش به شیر و روباه: تشبیه / شیر و سیر: جناس ناهمسان (ناقص)
زبانی: وامانده: پس‌مانده، باقی‌مانده / شیر، روبه: متمم

۱۳- بخور تا توانی به بازوی خویش که سعیت بود در ترازوی خویش

فکری: تا می‌توانی از تلاش و توانایی خودت بهره‌مند شو زیرا نتیجه کار و کوشش تو به خودت برمی‌گردد. (به خود متکی بودن)
ادبی: بازو: مجاز از توانایی و قدرت / سعی در ترازوی خویش بودن: کنایه از نتیجه کار و تلاش به خود برگشتن / اشاره به آیه «وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى» (و اینکه برای انسان جز حاصل تلاش او نیست): تلمیح

۱۴- بگیر ای جوان، دست درویش پیر نه خود را بیفکن که دستم بگیر

فکری: ای جوان! به فقیر پیر کمک کن و خودت را به ناتوانی نزن که از دیگران کمک خواهی. (یاری ضعیفان / پرهیز از تنبلی)
ادبی: دست کسی را گرفتن: کنایه از کمک کردن / خود را افکندن: کنایه از اظهار ضعف و ناتوانی کردن / پیر، جوان: تضاد
زبانی: جوان: منادا / دست، خود: مفعول / م: مضاف‌الیه / ب + افکن = بیفکن (درست)، بیافکن: (نادرست)

۱۵- خدا را بر آن بنده بخشایش است که خلق از وجودش در آسایش است

فکری: عفو و بخشش خداوند شامل حال آن بنده‌ای می‌شود که مردم از وجود او در آسایش و راحتی باشند. (بخشایش خدا در گرو خدمت به خلق)

ادبی: خدا، بنده، خلق: مراعات نظیر

زبانی: نوع «را» در خدا را ... بخشایش: فک اضافه (بخشایش خدا بر آن بنده است) / که: پیوند وابسته‌ساز

۱۶- گرم ورزد آن سر، که مغزی در اوست که دون همتانند بی مغز و پوست

فکری: انسان دانا اهل بخشش است در حالی که انسان‌های پست و خسیس [که بخشنده نیستند] بی عقل و نادان هستند. (بخشش، نشانه خردمندی / پستی، نشانه بی‌عقلی)

ادبی: سر: مجاز از انسان (وجود) / مغز: مجاز از عقل و خرد / بی مغز و پوست بودن: کنایه از نادانی و بی‌عقلی / سر، در: جناس ناهمسان (ناقص)

زبانی: * دون همت: کوتاه‌همت، دارای طبع پست و کوتاه‌اندیشه / مغز، سر، پوست: تناسب

۱۷- کسی نیک بیند به هر دو سرای که نیکی رساند به خلقِ خدای

فکری: کسی در دنیا و آخرت نیکی می‌بیند که به دیگران نیکی کند. (نیکی دیدن در دو جهان، نتیجه نیکی به خلق)
ادبی: دو سرای: استعاره از دنیا و آخرت

زبانی: سرا: خانه، منزلگاه / نیک، نیکی: مفعول / بیند (= می‌بیند): مضارع اخباری / رساند (= برساند): مضارع التزامی

بوستان، سعدی

قلمرو زبانی

۱- معنای واژه‌های مشخص‌شده را بنویسید.

* معیار دوستانِ دغل روز حاجت است / قرضی به رسم تجربه از دوستان طلب (صائب)

معنی: معیار دوستانِ حيله‌گر، روز نیاز است. برای آزمودنشان از آنها چیزی قرض کن.

(دغل: حيله‌گر، فریبکار) قرض: وام، بدهی [عَرَض: قصد، هدف]

* صورت بی‌صورت بی‌حد غیب / ز آینه دل تافت بر موسی ز جیب (مولوی)

معنی: جلوه‌ای از حقیقت بی‌منتهای الهی بر دل موسی تأیید و از گریبان او می‌درخشید.

(جیب: گریبان، یقه) آینه دل: اضافه تشبیهی / صورت: چهره، روی [سورت: شدت، تند]]

* فخری که از وسیلت دون همتی رسد / گر نام و ننگ داری، از آن فخر، عار دار (اوحدی)

معنی: افتخاری که با پستی به دست آید، اگر آبرو داری، آن افتخار را موجب شرمساری بدان. (دون همتی: پستی و فرومایگی)

۲- برای کاربرد هریک از موارد زیر، نمونه‌ای در متن درس بیابید.

- * پیوندهای هم‌پایه‌ساز: یقین، مرد را دیده، بیننده کرد / شد و تکیه بر آفریننده کرد
* پیوندهای وابسته‌ساز: در این بود درویش شوریده‌رنگ / که شیری برآمد، شغالی به چنگ

۳- معانی فعل «شد» را در سروده زیر بررسی کنید.

گریه شام و سحر، شکر که ضایع نگشت / قطره باران ما گوهر یکدانه شد
معنی: خدا را شکر که گریه شبانگاهی و سحرگاهی ما تباه نشد و هر قطره اشک ما به گوهر گرانبهایی تبدیل شد.
شد: در معنی «تبدیل شد» و فعل اسنادی است.
منزل حافظ کنون بارگه پادشاست / دل بردلدار رفت، جان برجانانه شد (حافظ)
معنی: اکنون حافظ در بارگاه سلطنت زندگی می‌کند. دل را به محبوب داده‌است و جان به‌سوی معشوق رفت.
شد: به معنی رفت

معانی واژه‌ها

۴- معنای برخی واژه‌ها تنها در جمله یا زنجیره سخن قابل درک است.

با استفاده از شیوه‌های زیر، به معنای هریک از واژه‌های مشخص شده، دقیق‌تر می‌توان پی برد:
الف) قرار گرفتن واژه در جمله:

ماه، طولانی بود. / ماه، تابناک بود.

ب) توجه به رابطه‌های معنایی (ترادف، تضاد، تضمن و تناسب)

سیر و بیزار: ترادف / سیر و گرسنه: تضاد / سیر و پیاز: تناسب / سیر و گیاه: تضمن

* اکنون برای دریافت معنای واژه‌های «دست» و «تند» با استفاده از دو روش بالا، نمونه‌های مناسب بنویسید.

- دست: الف - قرار دادن واژه در جمله: یک دست لباس نو خریدم (واحد شمارش) / دستم را روی زمین گذاشتم (عضو بدن)
همه از یک دست و از یک جنس است. (نوع)

ب- توجه به رابطه‌های معنایی: دست و گردن (تناسب) / دست و بدن (تضمن) / دست و سرویس (ترادف)

* تند: الف - قرار دادن واژه در جمله: بسیار تند می‌دوید. (سریع) / غذا بسیار تند بود. (سوزنده) / باد تندی می‌وزید (شدید)

ب - توجه به رابطه‌های معنایی: تند و تیز (ترادف) / تند و کند (تضاد) / تند و ترش (تناسب) / تند و مزه (تضمن)

کلمرو ادبی

۱- از متن درس، دو کنایه بیابید و مفهوم آنها را بنویسید.

زندان در جیب فروبردن: کنایه از به فکر فرورفتن، نشستن و کوشش نکردن
دست کسی را گرفتن: کنایه از کمک و یاری رساندن به کسی

۲- در بیت زیر، شاعر چگونه آرایه جناس همسان (تام) را پدید آورده‌است؟

با زمانی دیگر انداز ای که پندم می‌دهی / کاین زمانم گوش بر چنگ است و دل در چنگ نیست (سعدی)

معنی: ای کسی که مرا نصیحت می‌کنی، پند دادن را به وقت دیگری بینداز زیرا اکنون به صدای ساز چنگ گوش می‌کنم و بی‌اختیار شده‌ام.
چنگ اول: به معنی نوعی ساز / چنگ دوم: پنجه، دست

۳- ارکان تشبیه را در مصراع دوم بیت دوازدهم مشخص کنید.

چنان سعی کن کز تو ماند چو شیر / چه باشی چو روبه به وامانده، سیر؟

تو (ی) در فعل باشی: مشبه / روبه: مشبه‌به / چو: ادات تشبیه / به وامانده سیر بودن: وجه شبه

۴- در این سروده، «شیر» و «روباه» نماد چه کسانی هستند؟

شیر: نماد انسان‌های کوشا و متکی به خود / روباه: نماد انسان‌های ضعیف و تنبل و وابسته به دیگران

✍️ قلمرو فکری

۱- معنی و مفهوم بیت شانزدهم را به نثر روان بنویسید.

- کرم ورزد آن سر که مغزی در اوست / که دون همتانند بی مغز و پوست
انسان دانا اهل بخشش است در حالی که انسان‌های پست و خسیس [که بخشش نمی‌کنند] بی‌عقل و نادان هستند. (بخشش، نشانه خردمندی / پستی، نشانه بی‌عقلی)

۲- درک و دریافت خود را از بیت زیر بنویسید.

یقین، مرد را دیده، بیننده کرد / شد و تکیه بر آفریننده کرد
ایمان قلبی درویش (به قدرت خداوند)، سبب شد که دست از تلاش بکشد و برای کسب روزی به خدا توکل کند. (بصیرت یافتن از مشاهدات و توکل)

۳- برای مفهوم هریک از سروده‌های زیر، بیتی مناسب از متن درس بیابید.

* رزق هر چند بی‌گمان برسد / شرط عقل است جستن از درها (سعدی)
اگرچه مطمئناً رزق و روزی به آدمی خواهد رسید اما شرط عقل این است که برای کسب آن تلاش کنی.
- چنان سعی کن کز تو ماند چو شیر / چه باشی چو روبه، به وامانده سیر؟ (دعوت به تلاش و کار برای کسب روزی)
* سحر دیدم درخت ارغوانی / کشیده سر به بام خسته جانی
به گوش ارغوان آهسته گفتم: / بهارت خوش که فکر دیگرانی (فریدون مشیری)
سحرگاه دیدم که درخت ارغوانی خود را به بام خانه ناتوان و غمگینی رسانده‌است؛ آهسته به او گفتم: آفرین بر تو که به فکر دیگران هستی.

- کسی نیک بیند به هر دو سرای / که نیکی رساند به خلقِ خدای (سفارش به نیکی کردن و خیررسانی به خلق)

* چه در کار و چه در کار آزمودن / نباید جز به خود، محتاج بودن (پروین اعتصامی)

چه در انجام کار و چه در تجربه‌اندوزی و آموختن، تنها باید به خود محتاج و متکی باشی.

- بخور تا توانی به بازوی خویش / که سعیت بود در ترازوی خویش (به خود متکی بودن در کار و زندگی و نفی تنبلی)

۴- درباره ارتباط معنایی متن درس و مثل «از تو حرکت، از خدا برکت» توضیح دهید.

در هر دو بر این مفهوم تأکید شده‌است که خداوند روزی‌رسان است؛ البته لازمه کسب روزی این است که انسان از خود تلاش و حرکتی نشان دهد تا خداوند هم به کار او خیر و برکت عطا نماید.

منابع و مأخذ

- ۱) انسانم آرزوست؛ برگزیده غزلیات مولانا، دکتر بهاءالدین خرمشاهی، انتشارات نگاه، چاپ اول، ۱۳۸۶
- ۲) بوستان سعدی (سعدی نامه)، غلامحسین یوسفی، انتشارات خوارزمی، چاپ اول، ۱۳۵۹
- ۳) راهنمای معلم فارسی (۲) پایه یازدهم، دفتر تألیف کتاب‌های درسی، شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران، چاپ اول، ۱۳۹۶
- ۴) درسنامه فارسی یازدهم، ابراهیم رمضانلی، گروه آموزشی زبان و ادبیات فارسی جهرم، ویرایش سوم، ۱۴۰۱
- ۵) شرح جامع مثنوی معنوی، کریم زمانی، انتشارات اطلاعات، چاپ اول، ۱۳۷۴
- ۶) فارسی یازدهم (سیر تا پیاز)، نعمت‌الله بوالحسنی، دکتر سیدعلی مرتضوی، خدایار قربانی، مرتضی بوالحسنی، انتشارات گاج، چاپ بیست و نهم، ۱۴۰۲
- ۷) فارسی یازدهم، حمید طالب‌تبار، انتشارات مبتکران-پیشروان، چاپ هفدهم، ۱۳۹۹
- ۸) فارسی (۲) - یازدهم، جواد امیرسالاری، انتشارات نگاه نو، چاپ دوازدهم، ۱۳۹۹
- ۹) گزیده تاریخ بیهقی، دکتر نرگس روان‌پور، نشر قطره، چاپ پانزدهم، ۱۳۸۹
- ۱۰) گزیده غزلیات شمس، دکتر سیروس شمیسا، نشر قطره، ویرایش سوم، ۱۳۸۵
- ۱۱) گزیده غزلیات شمس، مولانا جلال‌الدین بلخی، دکتر محمدرضا شفیعی کدکنی، انتشارات امیر کبیر، چاپ بیست‌وچهارم، ۱۳۹۳
- ۱۲) گلستان سعدی، دکتر حسن انوری، انتشارات دانشگاه پیام نور، تهران، چاپ اول، ۱۳۸۷
- ۱۳) گلستان سعدی، تصحیح و توضیح دکتر غلامحسین یوسفی، انتشارات خوارزمی، چاپ اول، ۱۳۶۸
- ۱۴) ماجراهای من و درسام، فارسی (۲) پایه یازدهم، مجتبی احمدوند، انتشارات خیلی سبز، چاپ سی‌ام، ۱۴۰۱
- ۱۵) مثنوی مولانا جلال‌الدین محمد بلخی، دکتر محمد استعلامی، انتشارات زوار، چاپ چهارم، ۱۳۷۲
- ۱۶) نامه باستان، جلد ۱، دکتر میرجلال‌الدین کزازی، انتشارات سمت، چاپ هفتم، ۱۳۹۲

شاخه فنی و حرفه‌ای و کاردانش *

فارسی ۳

معنی و مفهوم تمامی ابیات و عبارات به صورت
 درس به درس و سطر به سطر

معنی همه واژگان دشوار + واژه نامه کتاب

پاسخ سوالات کارگاه درس پژوهی

با تغییرات کلی و ویرایش جدید	تهیه و تنظیم:
شهریور ۱۴۰۲	ولی مسعودی
۰۹۱۱-۱۷۸-۱۷۰۷	www.valimasoudi.ir

فارسی دوم

رشته‌های: ریاضی - تجربی - انسانی - معارف *

بررسی کامل قلمرو زبانی، ادبی و فکری تمامی ابیات و عبارات
 به صورت درس به درس و سطر به سطر

معنی ساده و روان شعرونفر

معنی همه واژگان دشوار + واژه نامه کتاب

پاسخ سوالات کارگاه متن پژوهی

سوالات امتحان نایب خرداد ۱۴۰۲ همراه با پاسخنامه تشریحی

نمونه سوالات امتحانات نایب به صورت درس به درس همراه با پاسخنامه تشریحی

با تغییرات کلی و ویرایش جدید	تهیه و تنظیم:
شهریور ۱۴۰۲	ولی مسعودی
۰۹۱۱-۱۷۸-۱۷۰۷	www.valimasoudi.ir

شاخه فنی و حرفه‌ای و کاردانش *

فارسی ۲

معنی و مفهوم تمامی ابیات و عبارات به صورت
 درس به درس و سطر به سطر

معنی همه واژگان دشوار + واژه نامه کتاب

پاسخ سوالات کارگاه درس پژوهی

با تغییرات کلی و ویرایش جدید	تهیه و تنظیم:
شهریور ۱۴۰۲	ولی مسعودی
۰۹۱۱-۱۷۸-۱۷۰۷	www.valimasoudi.ir

فارسی ۲

رشته‌های: ریاضی - تجربی - انسانی - معارف *

بررسی کامل قلمرو زبانی، ادبی و فکری تمامی ابیات و عبارات
 به صورت درس به درس و سطر به سطر

معنی ساده و روان شعرونفر

معنی همه واژگان دشوار + واژه نامه کتاب

پاسخ سوالات کارگاه متن پژوهی

با تغییرات کلی و ویرایش جدید	تهیه و تنظیم:
شهریور ۱۴۰۲	ولی مسعودی
۰۹۱۱-۱۷۸-۱۷۰۷	www.valimasoudi.ir

شاخه فنی و حرفه‌ای و کاردانش *

فارسی ۱

معنی و مفهوم تمامی ابیات و عبارات به صورت
 درس به درس و سطر به سطر

معنی همه واژگان دشوار + واژه نامه کتاب

پاسخ سوالات کارگاه درس پژوهی

با تغییرات کلی و ویرایش جدید	تهیه و تنظیم:
شهریور ۱۴۰۲	ولی مسعودی
۰۹۱۱-۱۷۸-۱۷۰۷	www.valimasoudi.ir

فارسی ۱

رشته‌های: ریاضی - تجربی - انسانی - معارف *

بررسی کامل قلمرو زبانی، ادبی و فکری تمامی ابیات و عبارات
 به صورت درس به درس و سطر به سطر

معنی ساده و روان شعرونفر

معنی همه واژگان دشوار + واژه نامه کتاب

پاسخ سوالات کارگاه متن پژوهی

نمونه سوالات هماهنگ کنسرسی به صورت درس به درس همراه با پاسخنامه تشریحی

سوالات هماهنگ کنسرسی خرداد ۱۴۰۲ همراه با پاسخنامه تشریحی

با تغییرات کلی و ویرایش جدید	تهیه و تنظیم:
شهریور ۱۴۰۲	ولی مسعودی
۰۹۱۱-۱۷۸-۱۷۰۷	www.valimasoudi.ir